

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії
проф. Безлюдний О.І.

«___» _____ 2017 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ «Музичне мистецтво»

(денна та заочна форми навчання)

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Спеціальність 014.13 Середня освіта. Музичне мистецтво.

(термін навчання – 1 рік і 10 місяців)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Екзамен з фаху складають абітурієнти, які вступають на напрям «Музичне мистецтво» за спеціалізаціями: фортеп'яно, народні інструменти, струнні інструменти, духові та ударні інструменти.

На даний напрям приймаються особи, які мають фахову підготовку за програмами мистецьких навчальних закладів I рівня акредитації, а також, як виняток, особи, які мають повну загальну середню освіту і фахову підготовку відповідно до програм музичних навчальних закладів.

Критерії оцінювання спеціальності

Високий рівень	
194,0 – 200,0	<p>Передбачає творче, змістовно-емоційне виконання твору. Власне емоційне бачення твору гармонійно пов'язане зі стилістичним авторським викладом. Певна оригінальність інтерпретаційних рішень знаходиться у межах виконавських норм та еталонів. У процесі виконання вносяться корективи, що не заважають загальному враженню. Технічні засоби виконання органічно підпорядковуються змісту твору. Абітурієнт виконує твір артистично й переконливо, що свідчить про наявність образного мислення, виконавського досвіду, мобільність та функціональність його ігрового апарату, широкий діапазон асоціативних зв'язків та відчуттів.</p> <p>Абітурієнт добре орієнтується в хронології історичних епох, послідовностях формування художніх стилів та напрямків в мистецтві, професійно характеризує художні явища певної епохи як систему стильових ознак. Демонструє нестандартне мислення, формує свою точку зору. Відповідь розгорнута, глибоко обґрунтована, логічно структурована, абітурієнт вільно користується професійною термінологією.</p>
187,0- 193,0	<p>Передбачає змістовно-емоційне виконання твору. Певна оригінальність інтерпретаційних рішень знаходиться у межах виконавських норм та еталонів. У процесі виконання вносяться корективи, що не заважають загальному враженню. Технічні засоби виконання органічно підпорядковуються змісту твору. Абітурієнт виконує твір артистично й переконливо, що свідчить про наявність образного мислення, виконавського досвіду, мобільність та функціональність його ігрового апарату, широкий діапазон асоціативних зв'язків та відчуттів.</p> <p>Абітурієнт вільно орієнтується в матеріалі, але його відповіді бракує свободи та оригінальності. Він</p>

	<p>демонструє розуміння принципів побудови творів, інтонаційно-драматургічної форми, особливостей застосування композиторських засобів виразності; а також володіння нормативними теоретичними знаннями з історії виконавських стилів, методики, достатній рівень професійної ерудиції.</p>
181,0 - 186,0	<p>Передбачає змістовно-емоційне виконання твору. У процесі виконання вносяться корективи, що не заважають загальному враженню. Технічні засоби виконання органічно підпорядковуються змісту твору. Абітурієнт виконує твір артистично й переконливо, що свідчить про наявність образного мислення, виконавського досвіду, мобільність та функціональність його ігрового апарату, широкий діапазон асоціативних зв'язків та відчуттів.</p> <p>Абітурієнт демонструє досить ґрунтовні знання літератури для обраного інструменту, історії виконавської інтерпретації, у відповіді вільно застосовує професійну термінологію.</p>
Достатній рівень	
171,0 – 180,0	<p>Абітурієнт виконує програму згідно вимог, стабільно, емоційно розкуто, демонструє певні навички та уміння, але не має достатнього професійного та виконавського комплексу. Абітурієнт має широкий діапазон голосу, але допускає несуттєві неточності при виконанні музичного тексту, що не псує загального враження. Музична та ритмічна пам'ять абітурієнта на достатньо високому рівні.</p> <p>Абітурієнт демонструє достатній рівень професійної ерудиції, оперує поняттєвим апаратом, але допускає окремі не принципові помилки у визначенні художніх стилів та характеристиці художніх явищ. Його відповідь розгорнута, але мають місце неточності при розкритті окремих положень. Абітурієнт недостатньо вільно користується професійною термінологією.</p>
162,0 - 170,0	<p>Абітурієнт виконує програму згідно вимог, стабільно, емоційно. Демонструє певні навички та уміння. Володіє повним спектром засобів виконавської виразності, але не виявляє яскравих інтерпретаторських якостей. У виконанні відчувається невпевненість при реалізації стилістичних уявлень. Абітурієнт допускає неточності при інтонуванні та відтворенні музичного тексту.</p> <p>У процесі відповіді абітурієнт демонструє</p>

	розуміння окремих стилістичних явищ, знання літератури для обраного інструменту, історії виконавства, але виявляє недостатні знання історії розвитку музичної педагогіки та методики викладання гри на інструменті.
152,5 – 161,0	<p>Абітурієнт виконує програму згідно програмних вимог, стабільно. Демонструє певні навички та уміння, але в наявності обмежені виконавські можливості, погрішності володіння стильовими ознаками твору, недоліки розвитку музичного мислення. Виконавець має середній діапазон співочого голосу, фальшиве інтонування, незначні помилки при виконанні музичного тексту.</p> <p>Абітурієнт досить вільно орієнтується в стилістичних рисах, основних прийомах художньо-виразної техніки, варіантах інтерпретації творів своєї вступної програми, але його відповіді бракує точності та впевненості, ґрунтовної професійної обізнаності, лексика абітурієнта обмежена.</p>
Середній рівень	
143,0 – 151,6	<p>Програма за рівнем складності відповідає вимогам. Абітурієнт тримається на сцені досить впевнено, має приємний тембр голосу, демонструє певні навички та уміння, але форма виступу нестабільна. Абітурієнт має слабо сформований апарат, невеликий діапазон, фальшиве інтонування та помилки при відтворенні музичного тексту. Абітурієнт демонструє середній рівень розвитку музичної та ритмічної пам'яті.</p> <p>Абітурієнт демонструє обізнаність в художніх стилях окремих епох, але плутається у поняттях, відповідь неповна. Він недостатньо вільно користується професійною термінологією.</p>
134,0 – 142,0	<p>Програма виступу за рівнем складності відповідає вимогам. Але абітурієнт тримається на сцені невпевнено, помітними є погрішності виконання творів. Допускаються помилки при інтонуванні, відтворенні музичного тексту, в мануальній техніці при грі на інструменті.</p> <p>Абітурієнт демонструє поверхові судження в питаннях з історії виконавства, слабкі знання історичних стилів у мистецтві та фрагментарне знання літератури для обраного інструменту, виявляє нездатність до узагальнення.</p>
124,0 – 133,0	Абітурієнт демонструє певні професійні навички, програма за рівнем відповідає вимогам.

	<p>Помітними є недоліки звуковидобування, реалізації форми творів, педалізації (для піаністів). Абітурієнт емоційно скутий, фальшиво інтонує, має невеликий діапазон голосу, дуже часто допускає помилки при відтворенні музичного тексту.</p> <p>Абітурієнт демонструє слабе знання історичних стилів у мистецтві та фрагментарне знання літератури для обраного інструменту, слабку опору на нормативні теоретичні знання, присутнє скуте володіння професійною лексикою.</p>
Низький рівень	
116,0 – 123,4	<p>Абітурієнт не демонструє належної форми виконання програми та необхідних виконавських навичок для її втілення, виступ аварійний. Абітурієнт спеціалізації має невеликий діапазон голосового апарату, фальшиво інтонує, допускає суттєві помилки при відтворенні музичного тексту.</p> <p>Абітурієнт не орієнтується у проявах художніх стилів в мистецтві, його відповідь обмежена змістовно, нелогічна, бездоказова, лексично скута.</p>
111,0 – 115,0	<p>Абітурієнт має обмежені музичні та виконавські здібності, відсутні елементарні технічні та вокально-інтонаційні навички. Творче мислення не розвинуте, форма виступу аварійна. Завдання з перевірки музичної та ритмічної пам'яті абітурієнт виконує частково, на низькому рівні.</p> <p>Абітурієнт не володіє професійними знаннями та поняттями, не може побудувати змістовної відповіді.</p>
106,0 – 110,0	<p>Абітурієнт неспроможний виконати програму напам'ять, обирає невірний темп, порушує інтонаційну чистоту, не здатний виконати завдання з перевірки музичної та ритмічної пам'яті. Має слабкий амбушюрний апарат, невеликий діапазон голосу.</p> <p>Абітурієнт не може відповісти на запитання, не розуміє його змісту.</p>

Критерії оцінювання колоквиуму

Високий рівень	
186,0 – 200,0	Абітурієнт продемонстрував якісні знання у галузі теорії та історії музичного мистецтва, основних понять і категорій, принципів формоутворення та структури музичної мови.
Достатній рівень	
152,5 – 180,0	Абітурієнт продемонстрував якісні знання у галузі історії

	музичного мистецтва, проте допускає неточності у галузі теорії музики.
Середній рівень	
124,0 – 151,6	Абітурієнт показав задовільні знання у галузі теорії та історії музичного мистецтва, основних понять і категорій, принципів формоутворення та структури музичної мови.
Низький рівень	
106,0 – 123,4	Абітурієнт не володіє знаннями у галузі теорії та історії музичного мистецтва, основних понять і категорій, принципів формоутворення та структури музичної мови.

Критерії оцінювання диктанту

Високий рівень	
186,0 – 200,0	виводиться у випадках відсутності перелічених типів помилок.
Достатній рівень	
152,5 – 180,0	при наявності одної-двох помилок (одна з котрих відноситься до правильності оформлення нотного тексту).
Середній рівень	
124,0 – 151,6	виставляється у випадках, якщо в роботі допущено не більше трьох помилок різного типу.
Низький рівень	
106,0 – 123,4	одержує робота, в якій міститься більше трьох помилок різного типу.

Критерії оцінювання сольфеджіо (усно)

Високий рівень	
186,0 – 200,0	Абітурієнт надає повні відповіді на задані теоретичні запитання, вірно виконує практичне завдання на побудову ладів, інтервалів, акордів і акордових послідовностей, вірно визначає на слух елементи музичної мови.
Достатній рівень	
152,5 – 180,0	Показані достатні теоретичні знання, вірне виконання практичного завдання на побудову ладів, інтервалів, акордів і акордових послідовностей, проте допущені деякі незначні неточності при інтонуванні і слуховому аналізі.

Середній рівень	
124,0 – 151,6	Абітурієнтом допущений ряд помилок при відповіді на теоретичні питання та при слуховому аналізі, не повністю виконане завдання на побудову ладів, інтервалів, акордів і акордових послідовностей.
Низький рівень	
106,0 – 123,4	Невірно виконані та проспівані задані лади, інтервали, акорди та акордові послідовності, допущені грубі помилки при слуховому аналізі та під час відповідей на теоретичні запитання.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Творчий конкурс визначає відповідні навички та вміння згідно нижчезазначених вимог.

Творчий конкурс складається з двох турів:

I. Фах:

1.1 Виконання програми.

1.2. Колоквіум (проводиться безпосередньо після виконання програми).

II. Сольфеджіо - письмово та усно.

I. ЗМІСТ I ТУРУ (СПЕЦІАЛЬНІСТЬ)

ФОРТЕПІАНО

I. Фах.

1.1. Виконання програми.

1.2. Колоквіум (проводиться безпосередньо після виконання програми).

1.1. Виконання програми.

Абітурієнт повинен виконати:

- поліфонічний твір;
- соната (цілком), або I чи II-III частини концерту;
- твір за вибором.

1.2. Колоквіум.

Колоквіум виявляє загальнокультурний рівень абітурієнта, його естетичні погляди, художні смаки, ерудицію в галузі музичного мистецтва, знання головних етапів та закономірностей розвитку історії музики, знання літератури зі спеціальності, обізнаність у музичній термінології, навички читання з листа, розуміння змісту, форми, стилю творів, які виконуються абітурієнтом.

НАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ

I. Фах:

1.1. Виконання програми.

1.2. Колоквіум (проводиться безпосередньо після виконання програми).

1.1. Виконання програми.

Абітурієнт повинен

виконати: *Баян, акордеон:*

- поліфонічний твір (бажано поліфонічний цикл з фугою);
- циклічний твір;
- твір за вибором.

Гітара, домра, балалайка, бандура:

- твір старовинної або класичної музики;
- твір великої форми (бажано оригінальний цикл, цілком або частково);
- твір малої форми (віртуозного або кантиленного характеру, твір на народній основі тощо).

1.2. Колоквіум.

Колоквіум виявляє загальнокультурний рівень абітурієнта, його естетичні погляди, художні смаки, ерудицію в галузі музичного мистецтва, знання головних етапів та закономірностей розвитку історії музики, знання літератури зі спеціальності, обізнаність у музичній термінології, навички читання з листа, розуміння змісту, форми, стилю творів, які виконуються абітурієнтом.

СТРУННІ ІНСТРУМЕНТИ

I. Фах:

1.1. Виконання програми.

1.2. Колоквіум (проводиться безпосередньо після виконання програми).

1.1. Виконання програми.

Абітурієнт повинен виконати:

- дві частини з сонат або партит Й. С. Баха;
- твір великої форми (соната повністю або концерт – I чи II-III частини);
- твір малої форми (твір віртуозного або кантиленного характеру, жанрова мініатюра, художній етюд).

1.2. Колоквіум.

Колоквіум виявляє загальнокультурний рівень абітурієнта, його естетичні погляди, художні смаки, ерудицію в галузі музичного мистецтва, знання головних етапів та закономірностей розвитку історії музики, знання літератури зі спеціальності, обізнаність у музичній термінології, навички читання з листа, розуміння змісту, форми, стилю творів, які виконуються абітурієнтом.

ДУХОВІ ТА УДАРНІ ІНСТРУМЕНТИ

I. Фах:

1.1. Виконання програми.

1.2. Колоквіум (проводиться безпосередньо після виконання програми).

1.1. Виконання програми.

Абітурієнт повинен виконати:

- твір великої форми;
- дві-три частини з сонат, фантазії або варіацій;
- віртуозний твір (або етюд);
- твір кантиленного характеру.

1.2. Колоквіум.

Колоквіум виявляє загальнокультурний рівень абітурієнта, його естетичні погляди, художні смаки, ерудицію в галузі музичного мистецтва, знання головних етапів та закономірностей розвитку історії музики, знання літератури зі спеціальності, обізнаність у музичній термінології, навички читання з листа, розуміння змісту, форми, стилю творів, які виконуються абітурієнтом.

II. ЗМІСТ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ II ТУРУ (СОЛЬФЕДЖІО)

Мета випробувань з сольфеджіо – перевірити загально-музичну (музичний слух в єдності його ладових, ритмічних та динамічних компонентів, музичну пам'ять, вокально-інтонаційні навички) та музично-теоретичну підготовку абітурієнтів. Вимоги другого туру творчого конкурсу із сольфеджіо відповідають випускним вимогам музичних шкіл.

Випробування з сольфеджіо складаються з музичного диктанту (письмово) й усного іспиту, за результатами яких виводиться комплексна кількість балів.

При оцінюванні музичного диктанту (письмово) враховується:

- точність запису (звуквисотна і ритмічна);
- правильність оформлення нотного тексту (групування тривалостей, каліграфія нотного запису).

Вступні іспити з сольфеджіо (усно) проводяться у формі індивідуальної співбесіди з використанням білетів.

Структура білету з сольфеджіо (усно) складається з таких завдань:

1. Побудування та інтонування звукорядів, інтервалів, акордів (наверх і вниз) від заданого звуку (один звукоряд, 3-4 акорди).

2. Побудування та інтонування акордів і нескладних акордових послідовностей, характерних інтервалів у заданій тональності (3-4 акорди, одна акордова послідовність, усі характерні інтервали, які будуються в даній тональності).

3. Читання з листа музичного прикладу (одноголосного) середньої складності, написаного у формі періоду або в одній з простих форм.

4. Слуховий аналіз: визначення на слух низки інтервалів (5-6), акордів (мажорні і мінорні тризвуки з їх оберненнями, домінантсептакорд та його обернення, септакорд сьомого ступеня, лади народної музики, нескладні акордові послідовності. Наприклад: тоніка - тонічний сектакорд - субдомінантний сектакорд - кадансовий квартсексакорд - домінантсептакорд - тоніка).

ЛІТЕРАТУРА

«Фах»

Фортепіано

1. Алексеев А. Д. История фортепианного искусства / А. Д. Алексеев. – М.: Музыка, 1988.
2. Нейгауз Г. Г. Об искусстве фортепианной игры / Г. Г. Нейгауз. – М.: Музыка, 1987.
3. Савшинский Г. Работа пианиста над музыкальным произведением / Г. Савшинский. – М.: Музыка, 1964.
4. Цыпин Г. М. Обучение игре на фортепиано / Г. М. Цыпин. – М.: Просвещение, 1984.

Баян (Аккордеон)

1. Браудо И. Об органной и клавирной музыке / И. Браудо. – М.: Музыка, 1976.
2. Давыдов Н. Методика переложения инструментальных произведений для баяна / М. Давыдов. – М.: Музыка, 1982.
3. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста / М. Давидов. – К.: Муз. Україна, 1997. – 240 с.

Скрипка

1. Ауэр Л. Моя школа игры на скрипке. Интерпретация произведений скрипичной классики / Л. Ауэр. – М.: Музыка, 1972.
2. Гутников П. Об искусстве скрипичной игры / П. Гутников. – Л.: Музыка, 1988.

Бандура

1. Баштан С. Школа гри на бандурі / С. Баштан, А. Омельченко. – К.: Муз. Україна. – 1984.
2. Кабачок В. Школа гри на бандурі / В. Кабачок, С. Юденич. – Київ, 1958.
3. Опришко М. Школа гри на бандурі. (Загальна ред. А.Омельченка). - К.: Муз. Україна, 1967.

«Сольфеджіо»

1. Баева Н. Сольфеджіо / Н. Баева. – Ленинград: Советский композитор, 1987. – 80 с.
2. Дадимов А. Е. Начальная теория музыки / А. Е. Дадимов // Учебное пособие по сольфеджіо. – М., 2006. – 241 с.
3. Калужская Т. Сольфеджіо / Т. Калужская. – М.: Музыка, 1988. – 126 с.
4. Привалов С.П. Сольфеджіо: на материале музыкальной литературы / С. П. Привалов. - СПб.: Композитор, 2002. – 37 с.

Затверджено на засіданні кафедри інструментального виконавства
(Протокол № 6 від 11.01.2017 р.)

Голова фахової комісії

В.В.Семенчук